

УДК 342.9

Легеца Є.О. професор кафедри адміністративного та митного права, доктор юридичних наук, професор

Науковий керівник: д.ю.н., професор Легеца Є.О.

(Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна)

ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ МИТНОГО МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

На сучасному етапі розвитку нашої держави, існує реформування митних органів України з метою інтеграції до Європейського союзу (далі – ЄС). Основним завданням на шляху до вступу в ЄС – є приведення норм національного законодавства у відповідність з міжнародно-правовими стандартами.

Необхідність міжнародно-правового співробітництва в митній сфері продиктована також складністю сучасних митних тарифів, існуванням численних обтяжливих митних формальностей. Специфіка митних відносин, їх «прикордонний» характер призводять до неминучості міжнародно-правової регламентації відносин, що виникають при транскордонному переміщенні товарів і транспортних засобів. Тому і система митного права має дві складові частини – національне і міжнародне митне право. Останнє складається переважно з численних міжнародно-правових договорів та угод, однією із сторін в яких є Україна. Значний нормативний масив сучасного митного права складають спеціальні митні конвенції, угоди з митної співпраці, укладені на двосторонньому рівні. Часто це стосується реалізації конституційних прав громадян – так звана технічна сторона здійснення гуманітарних контактів, зустрічей на основі родинних зв'язків, молодіжних зустрічей, спортивних заходів, поїздок з особистих і професійних причин, туристичних поїздок.

З метою уніфікації, починаючи з середини минулого сторіччя укладались конвенції щодо переміщення промислових зразків, тимчасового ввезення наукового устаткування (обладнання); спрощення ввезення товарів для показу або використання на виставках, ярмарках, зустрічах або інших заходах; тимчасового ввезення упакувань; спрощення і гармонізацію митних процедур; тимчасового ввезення. Значне число міжнародних конвенцій свідчить про зацікавленість держав у правовому упорядкуванні. Оновлення митного законодавства України (а вже це сталося тричі) завжди спрямоване на удосконалення регулювання зовнішньоекономічної діяльності, удосконалення митних процедур. Якщо звернутися до діючого Митного кодексу України знаходимо прямі посилання на Стамбульську конвенцію (тимчасове ввезення), Кіотську конвенцію (спрощення митних процедур), застосування міжнародних документів для декларування (книжки МДП, А. Т. А., CPD; накладні УМВС, ЦИМ та ін.) [1].

Безумовно і зараз залишаються різні підходи до визначення основних положень, які використовуються при транскордонному переміщенні. Однотипність і уніфікованість цієї процедури не знайшла ще чіткого і однозначного закріплення. Так, наприклад, ще в першій редакції Митного кодексу Європейського союзу [2] і в Кіотській Конвенції (Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур) [1] майже не приділяється увага процедурі переміщення. Ці питання розглядаються через призму митних режимів і транспортних процедур.

Співпраця між Україною та ЄС і його державами-членами здійснюється в рамках Угоди про асоціацію, в тому числі Поглибленої і всеосяжної зони вільної торгівлі (DCFTA). Політичні та економічні положення Угоди про асоціацію були підписані 21 березня 2014 року і 27 червня 2014 року відповідно [3].

Відповідно до Угоди про асоціацію 2014 р., сторони домовляються посилити співробітництво в митній сфері, визнаючи важливість митних питань та сприяння торгівлі в двосторонніх відносинах [3].

Угода про асоціацію 2014 р. висвітлює такі питання як: 1) обмін інформацією щодо митного законодавства та митних процедур, що є важливим аспектом вдосконалення митної системи України та гармонізації митного законодавства ЄС; 2) розробки спільних механізмів щодо експортних, імпорتنих та транзитних процедур; 3) співробітництво в питаннях автоматизації митних та торговельних процедур, перехід до новітніх систем обслуговування та координації митниць; 4) співробітництво в наданні технічної допомоги, а саме сприяння в проведенні реформ в митних питаннях; 5) обмін практичними навичками в проведенні митних операцій; 6) сприяння координації між прикордонними агенціями з метою полегшення перетину митного кордону; 7) взаємно визнають, якщо це необхідно, уповноважених трейдерів та митні контролю, хоча рамки цього співробітництва, імплементація та практичні заходи, мають бути визначені спеціально створеним Підкомітетом з питань митного співробітництва [3].

Сторони Угоди про асоціацію 2014 р. зосереджуються на митному співробітництві, домовляються про відповідність та стабільність норм торговельного і митного законодавства, зазначають, що положення та митні процедури мають бути пропорціональними, відкритими та прозорими, передбачуваними та недискримінаційними, об'єктивними і з обох боків мають застосовуватися уніфіковано та ефективно [4].

Реалізація домовленостей має на меті запровадити ефективні та спрощені митні процедури, скасувати ризики та мінімізувати труднощі при веденні зовнішньоекономічної діяльності, що сприятиме імпорту, експорту та транзиту товарів. Проте наразі не варто стверджувати, що дані процеси є новими для України, адже процес спрощення процедур міжнародної торгівлі постійно відбувається. Спрощені та прозорі митні процедури сприятимуть загальному зниженню цін на товари на ринку України чи протидіятиме їх зростанню. Завдяки імплементації даних домовленостей, вимагатиме від України підготовки цілої низки нормативно-правових актів, що поступово наблизить митне законодавство до стандартів ЄС [4].

Розвиток такого співробітництва сприятиме прискоренню процесу автоматизації митних та торговельних процедур [4]. Як і серед держав-членів ЄС, у митних відносинах між Україною та ЄС мають бути заборонені кількісні обмеження на імпорт і експорт енергетичних товарів та всі заходи еквівалентного характеру мають бути заборонені, дана заборона також поширюється на митні збори фіскального характеру [5].

Аналогічне положення міститься в ст.ст. 28-30 Договору про функціонування ЄС 2007 р. [5].

Кожна Сторона Угоди про асоціацію 2014 р. зобов'язується зменшити або скасувати ввізне мито, а після п'ятирічного терміну з моменту набрання чинності цієї Угоди, Сторони можуть провести консультації між собою, за запитом однієї зі сторін, з приводу розгляду питання прискорення та розширення сфери скасування ввізного мита у взаємній торгівлі між ними [3].

Отже, угода про асоціацію між Україною та ЄС 2014 р. має ключове значення для регулювання митних відносин та митного співробітництва між Сторонами. Завдяки підписанню Угоди, Сторони створюють спеціальний орган з врегулювання питань митного співробітництва, який за необхідністю надаватиме рекомендації та прийматиме внутрішні правила та процедури.

Завдяки цій Угоді, значно зменшуються ставки мит та мають бути заборонені кількісні обмеження та заходи еквівалентної дії в митних відносинах України з ЄС. Готовність держав-членів ЄС допомагати та співпрацювати з Україною

підтверджується значною кількістю держав європейського регіону, які ратифікували Угоду про асоціацію між Україною та ЄС в такий короткий строк.

Перелік посилань

1. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (Київська Конвенція) від 18.05.1973р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643. (дата звернення: 14.03.2021).

2. Регламент Ради (ЄЕС) № 2913/92, що засновує Митний кодекс Співтовариства. URL: http://www.uazakon.com/documents/date_87/pg_gfchxr.html. (дата звернення: 14.03.2021).

3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами - членами, з іншої сторони. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246581344&cat_id=223223535 (дата звернення: 14.03.2021).

4. Бетлій О. Економічна складова Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного управління. 2014. С. 140.

5. Текст Лісабонського договору 2007 р. (дата звернення: 14.03.2021). URL: http://ec.europa.eu/archives/lisbon_treaty/index_en.htm (дата звернення: 14.03.2021).